

SZEGEDI HIRADÓ.

6-ik szám.

Csütörtökön, télhó 19-én 1860.

Második évfolyam.

Megjelenik:
Hetenkint kétszer, csütörtökön és vasárnap reggel.

Szerkesztői iroda:
Tanulmány, Lemle-féle, 359. szám, hová a kéziratok bérmentve utasítandók.

Kiadóhivatal:
Burger Zsigmond könyvkereskedése.

Előfizetési feltételek.

Szegeden házhozfordással: Egész évre 6 frt., félre 3 frt., évnegyedre 1 frt 60 kr. osztr. ért.

Vidékire postán: Egész évre 8 frt., félre 4 frt., évnegyedre 2 frt. osztr. ért.

Egyes szám ára 8 ujkr.

Hirdetések:

Az öthasas petitor egyezségi hirdetésnél 7 ujkr. kétszerinél 6 ujkr., többszerinél 5 ujkr. Bélyegző minden egyes beiktatásért 36 ujkr. A nyitásban a háromhasas petitor igitási díja 20 ujkr.

A hirdetések díjazása és a hirdetőmennyiség Burger Zsigmond könyvkereskedéséhez címezendő.

Előfizetési fölhívás

SZEGEDI HIRADÓ

1860-dik évi folyamára.

Szegeden házhozfordással: egész évre 6 frt, félre 3 frt, évnegyedre 1 frt 60 kr. o. é. — **Vidékire postán:** egész évre 8 frt, félre 4 frt, évnegyedre 2 frt o. é.

Alföldi viszonyok.

A Tisza árad.

Ami Nápolynak a tűzhányó Etna, az nekünk szegedieknek a hullámborolással ránk törő Tisza.

Olaszország szelíd égaljának lakói épen oly aggálylyal hallgatják a balk morajt, mely a földgömböket tör el, minőnél mi értesülünk a hőméretek olvadásáról, az esőzések beálltáról.

Csak egy különbség van közöttünk és a napoliai között.

Azok 1/4 mérföldnyire vannak a vész tűzhelyétől, mi torkában állunk; de ezért amazok nem védhetik magukat, még nekünk kezünkben a védelem, hatalmunkban a folyam.

Mindenfelé beszélik, hogy újra árad a Tisza, s hogy a tavaszon aligha 1855-öt vagy még rosszabbat nem érünk.

Sok emberben megvan az a jó tulajdonság, hogy nem szívesen adja tovább a hírt épen úgy, mint kapta, hanem valami kevéssel megtoldja; az ilyen vészír után hasonlóvá lesz a högomolyhoz, mely a hegyen még csak ökönyi nagyságú s mire a völgybe ér, palotákat záú össze.

Igy vagyunk a Tiszaáradásával.

Még alig árad néhány hírvélyet a folyam, s már akadnak olyanok, kik 1855-öt emlegetnek.

És ha úgy volna is, mint nincsen, vajon nem 63000 ember lakja-e Szegedet s vajon 63000 ember okosan vezette-e nem tudja-e védeni magát?

Sokan a vasuti töltést emlegetik, mely akadályozná a vizet elfolyásában, mindig vészkaróként lebeg a város élete fölött.

Mi nem tudjuk, ki képviselte Szeged városát akkor, midőn a töltés építéséről volt szó; azt sem keressük, nem lehetett, sőt nem kellett volna-e alagutak vagy hidak építését beleegyezése feltételül szabnia, de azt egész bizonyossággal tudjuk, hogy, ha, mit a sors ne adjon, csakugyan előtérrel fenyegetné lakhegyünket a folyam, mint eddig mindenkor tévénk, egész erőnkkel fogjuk védelmezni magunkat.

Ha netalán csakugyan a vasuti töltés miatt öntené el a várost a víz, ez mindenesetre kártalanítási kérdést vonand maga után, e kérdésben kellend azután annak felélni, ki a várost ez ügyben képviselte.

Abba semmi esetre sem egyezhetett a város, hogy a vasuti társaság oly földpénzt nyújt állítsa föl, mely vész esetén a városnak s vele 63000 léleknek tönkrojtását vonassa maga után; ha pedig a társulat a város beleegyezése nélkül hagyta hid és

alagutak nélkül töltést, méltányos, hogy az ő általa tett építkezés okozta károkat ő térítse meg.

A vasutársaság részéről, mint halljuk, azzal akarják menteni az alagutak vagy ugynevezett árhíd elhagyását, hogy a Tisza medrének a vár átellenében eszközölt bővítése által a város az előtérrel meg van mentve. Ez nem áll, mert a 60—70000 iriba került Tisza-mederbővítés sem használt, miután köz tudomásu dolog, hogy a tett bővítések az azóttai eliszapolások által nem történetekké változtak.

E némileg siralmas helyzet indította előrelátó községyelásmányunkat arra, hogy utasó gyűlésben az ugynevezett szilléri töltések két lábbal magasabbra emelését elrendelje.

Egyébiránt bármit rejten magában a jövő, tavaszra mi résen állunk.

Saját szememmel láttam 1855-ben, mit tud tenni a szegedi ember, ha a szükség úgy kívánja; ott valék a főlövárosi festőgyár előtt a tiszaparton, magam is segítettém, amennyi esékly öröm től kiltet és folytonfolyvást bámultam a faládozást és valóban hősi lélekéről, melylyel ur és szegény egyaránt működött közre a vész elhárításában.

Aki emberekkel vitél küzd, azt hőnek mondják; nem illet-e meg e szép név azt is, ki az emberekkel sokkal hatalmasab, erősebb elemekkel áll csatába s győzelmet vív ki fölöttük.

Még ma szó sincsen e vészről, sőt hihetőleg a tavaszon is nyugodtan fogjuk éjszakáinkat átalandni; de ha eljő a pillanat, mely önvédelemre hív, talpon talánd mindnyájunkat. Nyugodt lehet minden szegedi lakos, nyugodt azon tudatban, hogy 63000 testvére áll készen életét és vérét adni, ha kell, e város ügyeért s jólétéért.

Szeged sokkal nagyobb szerinti pont Magyarhon térképén, semhogy a Tisza által tönkretétetni engednők s meg vagyok győződve, hogy az az Isten, ki Árpádot, a dicső honalapítót a hármas bére övezte hazába vezette, s a szomszédságunkban fekvő Zer pusztán tanút tettelettel; hogy az az Isten, ki a magyart a tatárpusztítás után ugyszólván újra teremtetett; hogy az az Isten, ki e hazát a másfélszázados török igtól szerencsésen felszabadította; mondand az az Isten, a magyarok jó Istene nem fogja megengedni, hogy a város, melyben Mátyás az igazságos országgyűlést tartott s mely ma ugyszólván szive, itere a magyar földeinek, az az edes mindnyájunknak kedves város épen most, midőn a haladás szép útján minden nap egy lépéssel megy előre — elpusztuljon.

Legyünk komolyan fontolók; ne kiáltunk vészről előre; ne verjük fel a harangot, midőn még baj nincsen; hanem ha aztán bekövetkezik a vész, miközben egyetértő bátorsággal és ügyeszeretettel s eszálhatatlan miénk lesz a siker.

Kempelen Győző.

Kereskedelmi és iparmozgalmak.

I p a r r e n d.

(Folytatás).

Második fejezet.

2. Különös határozmányok.

b. Engedélyezett iparoknál.

16. §. A következő iparok engedélyezetteknek nyilvántartanak: 1. Mindazon iparok, melyek tárgyat mechanikai vagy vegytani úton, irodalmi vagy művészeti termékek sokszorosítás, vagy azokkal kereskedés képezi (könyv-, réz-, acél-, fa-, könyvműanyagok stb., továbbá könyv, mű, zeneműkereskedések). 2. Ily iparművekre nézve alakuló kölcsönösintézet vállalatok, olvasóklubok. 3. Időszaki személyszállító vállalatok. 4. Azok iparai, kik nyilvános helyeken személyszállító eszközöket mindenki használatára készen tartanak, vagy szolgálatra kínálkoznak, mint csélség, bérzolgák stb. 5. A hajózási ipar, az építésművelés, körművelés, kőfaragás és ácsok iparai. 7. A kéményseprői ipar. 8. A csatornatisztítók. 9. A nyuzók ipara. 10. A fegyver- és lösztergyárak készítése és eladása s különösen a puskaművesi ipar. 11. Tűzmvészeti anyagok és tűzjéktárgyak készítése és eladása. 12. A viselt ruhák és ágynak, viselt fehérneműk, régi ékszerek és ércszökörökkel kereskedés (zsihársipar), továbbá a zálogipar, amennyiben az általában törvényesen meg van engedve. 13. Mérések és orvosi flüvek árusítása. 14. Vendéglő és italmérés ipar.

17. §. Aki engedélyhez kötött ipart akar űzni, a törvényes kellekkel kimutatása mellett, engedélyért tartozik folyamodni. Az engedély megnyerése előtt az üzletet megkezdeni nem szabad.

18. §. Engedélyezett ipar üzéséhez az önálló iparüzés általános feltételén kívül (14—12. §§). megbízhatóság és feddhetlenség, és többeknél az alább következők s-okban kiszabott különös képeségek követeltetnek.

A 16. §-ban 1, 2, 4, 7 bezáróló 14 számok alatt említett iparok megengedésénél, ezenfölül a helyviszonyok és a rendőri fölligyelet tekintetei is szem előtt tartandók.

19. §. Aki valamely a 16. §-ban 1. és 2. sz. a. említett, sajátotermékekkel foglalkozó iparra folyamodnak engedélyért, tartoznak az ipar üzésére elegendő általános képzettségüket kimutatni. Ez iparok rendszerint csak oly helyeken állíthatnak, ahol politikai hatóság székél.

A fönebbi határozmányok nem terjednek ki kizárólag iskolák és inakönyvekre, naplókra és szentképekre szorított kereskedésre.

20. §. Időszaki személyszállítási vállalatok engedélyezésénél az utvonat, melyre a vállalat vonatkozik, megjelölendő, s egyéb az üzletet illető és szükségesnek ítélt határozmányok megállapítandók.

21. §. Engedélyek osztásánál a 16. §-a sz. alatt említett iparokhoz, a szükségeseknek talált helyi szolgáltatandók megállapítandók.

22. §. Hajósok, kik közösen vízekben, vitorlás- vagy evezőjárművek vezetésére vállalkoznak,

tartoznak szükséges gyakorlati ismereteiket a hatóság előtt kimutatni.

23. S. Kovácsok, kőfaragók és ácsok, kik az iparukba vagy munkáikba önállóan, azaz nem valamely építőmester vezetésével, akarják végrehajtani: az iparnál valóságos alkalmaztatásban szerzett gyakorlati képességeiket kimutatni kötelesek.

Aki nagy építményeket a különféle építész-iparbeli munkák egyesítésével akar vezetni (építőmester), tartozik kimutatni, hogy az építésziparnál vagy valamely építéshatóságnál gyakorlati szolgálatban három évig volt alkalmazva, ezenfelül az országos építéshatóság vagy az az által arra kirendelt kerületi (megyei) mérnök előtt a megkívánt magas ismeretek bírásával vizsgálatot letelteti. E vizsgálat előgynékű, kiknek képessége más után behozonyult, elegendő.

24. S. Kéménysprók kötelesek az iparnál valódi alkalmaztatás által szerzett gyakorlati képességeiket kimutatni.

25. S. Fegyverkészítők, kik löfegyvereket használatkész állapotba tesznek (puskaművesek), tartoznak kellő képességeiket kimutatni.

26. S. Tűzműanyag és tűzjéktárgyak készítői tartoznak a tűzműtanban szükséges ismereteket kimutatni.

27. S. Az orvosi szabályzatokban kijelölt tulajdonképeni mérgek és orvosi fűvek árúlására, amennyiben az anélkül is az orvosi szabályzat szerént a gyógyszerésznek fűtartva nincs, engedély csak oly személyeknek adható, kik megkívánt ismereteket az orvosi hatóság előtt behozonyítani képesek.

(Folyt. köv.)

✱ A Pesti Lloyd arról értesül, hogy a kormány földbirtoki hitelintézetek felállítását az egyes országokban is meg fogja engedni.

— A tiszai vaspályán küldendő szállímanysok szabályos díjából bizonyos százelek elengedése jár, amelynek A. Fischmann és társai Miskolcon, Holländer testvérek Pesten s ezek megbízottjai N. Váradon, Tokajban, Miskolcon.

— Angolországban bizonyos Cambridge ur oly nyomdai betűket talált fel legközelebb részintvényből (Legirung) és tinnyából (Aluminium), melyek az eddigi betűknél ötszörösen tartósabbak.

— Sz-Pétervártól jelenleg gözszállal tesznek kísérletet, mely ha sikerül, rajta egy óra alatt 4 orosz mérföldt lehetend haladni.

Kukorica ércének siettetésére Párizs környékén egy birtokos igen elcseszelt eljárást fűzött fel. Ugyan is: mikor a növény csívet kihányta, a tövéhez kapait földet szétveti. Amely hasznos a kapálás a növény első életszakában, éppen oly káros a másodikban, midőn t. i. a növény már erőt kell. A kapálás az első időszakban jótékonyan hat a növényre az által, hogy a földmunka földeit több nedvesség gyűl a növény körébe, s a föld kiszáradása is jobbosab; de mielőtt a növény fejlődése második szakába ér, ártalmassá válik az által, hogy a növénynek most már csak melege van szüksége, a nedvesség pedig csupán a levelek növekedését segíti elő s ez által az ércet késlelteti. A dolog mindenesetre figyelmet érdemel, amennyiképp, hogy kicsiben nagy fáradság nélkül végrejajtható a kísérlet.

— A bor és húsra vetett új fogyasztási adó déli Tyrólban, mint az A. A. Z. írja, a lapok részéről oly általános kedvezőtlen ítételek fogadtatott, hogy a hivatalok szükségesnek látták a nyilvános lapokban nyilatkozó hibás nézetek ellenében röpiratot nyomtatni és osztani ki a községeknek.

Szegedi tárogató.

✱ A Kazinczy-alapítványra eddig 19,446 forint befizetve. Jó lesz megvizsgálni a külföldi idomoknak, hogy kissé jóval több véleménynyel legyenek rólok.

✱ Néhány szabóság 16 forint 70 krajár összegért keltet a Kazinczy-alapítványra.

✱ Azt a kapát, melyet Karolyi Kornis Klára grófnő a szépművészeti múzeumban körüli eszék befűtését megkezdte, a nemzeti múzeumban erekléket fogja őrizni régiségi között.

✱ Több bécsi kávéház vendége kívánságára, minden fűvet lapot hozat. Jó lesz, ha a hazai kávéház tulajdonosok mindnyájan követik a bécsieket.

✱ A magyar tudóstársaság palotájára a budai takarékpénztár és a pesti nemzeti kaszinó 2—2000 forint adományoztak.

✱ Temesvártól választmány alakult, mely a tudós társaság palotájára adakozásokat gyűjt. A választmány tagjai a Delejtűben intéznek az adományozásra kész hazafiakhoz felhívást a tárgyan. Reméljük, városunkból nemcsak a hasonló értecsétek gyűjtenek.

✱ A M. S. tudni akarja, hogy ezenfelül csak oly színműveket lesz szabad vidéki színpadokon előadni, melyek már Pesten színe kerültek. Nem szívesen adnánk hitelt e hírek, mert nem csakély

megszorítás lenne azon színműveknél, kiknek műveit a drámaírók választmány bármely okból visszautasítanak jónak látna.

✱ Az Erköly Adolf szerkesztette „Magyar Gazda” gróf Festetics György arcképevel nyitja meg ezidő folyamát, Széchenyi nem tűzhetet homlokára, mint a kezbeli gazdasági tanácszat alapítójának képét, kirol azt mondá a költő:

„Azért örülök, hogy nagy bírtok nagy hasznának, hogy a sokból sokat adless a hazának!”

✱ Ugyhallok, a helybeli növénylet a magyar tudóstársaság palotájára építésére rendes vigalmam kívül még egyet fog rendezni. Üdvözöljük a növényletet, mely jótékony hatáskörét városunkon túl az egész hazára is kiterjeszti.

✱ Intézkedünk, hogy ugyan a tudós társasági palota építéséhez vidékünkön, mint Temesváron tevék, biztostmány alakítására hatósági engedélyt nyerjünk.

✱ Gondák Imre helybeli elemi tanító ur 1 darab aranyat adott át a magyar tudóstársaság palotájára szánt összeg növelésére. Reméljük, hogy nagyobb összeg társaságában fogunk illető helyére küldhetti.

✱ A csongrádmegyei gazdasági egyelet helybeli tagjaiból alul biztostmány jövő hó 6-ikán a színházban zártkörű táncvigalmat rendezend, melynek tisztajövedelmét a gazdasági egyelet rendelkezésére adják. A vigalomra hivatalos minden egyleti tag és olyan az egylet körén kívül álló családok és egyének, kiket a vigalomrendező biztostmány meghív. A biztostmány tagjai: Fluk Perenc, Kempen Győző, Kis Izsgmond, Lengyel Josef, Nagyabér Ágoston, Okrucky Aurél, Palfy Perenc, Seffer Adolf, Szabó Imre, Tarnay Rudolf. A páholy és beletjegyek a növénylet vigalmának szokásos árakért a meghívás elomtatása mellett kaplatk és lapok szerkesztői irodájában és Szabó Imre által. (Főter, Riegerház, a nagy, bíz. társulat irodájában.)

✱ Holnapután lesz szorgalmas dalnútverszőnk Könighőz jutalmára „Dom Sebasztian.” Itt még nem adott kedves dalmit. Reméljük, hogy közönségünk méltányóli fogja művésznők eddigi szorgalmas törekvését és nagy számmal jelenend jutalmajövedelmén.

✱ F. hó 14-én volt városunkban az első úri zártkörű vigalom a „szarvaszhoz” emitt vendégül teremben. A mulató terem gyönyörűen felülszítve, mindenütt háromszínnel találkozt a szem; a terem falán úgy, mint a vigadók ütözkének. Az első növénylet vigály tegnap hangzott el a színház helyiségében. Jövő alkalommal részletesebb tudostást adandjuk az események.

✱ A tisztelt superintendens által hely. hitv. evangélikusok küldöttjei, F. hó 11-én Debrecenben a kistémpalomban tanácskozás végett — mint a „B.P.H.” közli — összejűltek. Mitán azok, noha a es. k. kormányzat által gyűlést törvénytelenségre figyelmeztetve lűnek s szótölásra fűszőlőtattak, a templomban történetek a kormánybiztos által egyeztetlen bebizonyítottak: a törvényes lépések megindítása végett az illető törvényszéknek fognak átadati.

✱ F. hó 15-én énekiskérletet tartottak a színesek. Epen egy szép dalt zengett, midőn az utóelőt egy kobos bevetődik. A színház sötét s az ének meghiát volt. A kobos hallván a szép ének kedő éneket, a bejárással azonnal térdre hullott és imádkozik. A kobos imádkozás nézte a színházat s leborult és imádkozik saját boldogságért. Szegény kobos! Ne pirulj, hogy színházban mádkozál. Bár mindenki úgy tekintene azt mint te és amimőnk azt tekinteni kell. Valja minden lélek állt a tált eszűre az igen, melyet e ház szegény, de lelkes apostoli hirdetenek, az édes hazai nyelven s ahoy illő figyelemmel kísérnek a színpadon történők folyamát.

✱ Kakas Mártonnak „Egy akol egy pásztor” című költeménye Dux Adolf által lefordítva a bécsi „Neueste Nachrichten” közlel megjelent számaiban egyikeben következő szerkesztői megjegyzés mellett közzétetett: Kakas Márton álnév, mely alatt a szeretőremélő ír Jókai ur. E költemény a Doppler fűvek által Pesten tartott közlelbi hangversenyen elszavaltván, a legnagyobb tetszésben részesült.

✱ Hírlik, hogy a szegedi fiatalaság egy jótékony céltáncostyrt rendezend. A cél, mint halljuk, az, hogy a magyar tudóstársaság palotájának felépítéséhez a szegedi ifjak is járuljanak. Reméljük, hogy e táncosty, ha nem lesz is a legfényesebb, — mert fényesnek nem szabad lenni, értén és drága disztimnynt — de legnépesebb leend az ezidén tartandók közt.

✱ A Pesti Napló egyik közlelbi számában egy szathmári levél az ottani főgimnázium tanulói viszonyait illetőleg panaszt emel. A szathmári püspök pártfogása alatt ézen főgimnáziumban az új tanterv behozatala előtt a tanulókat magyar volt, lassunkint azonban részben a német nyelv hozott be és a folyó tanfolyam éven a német nyelv nem csak túlmegy, hanem a két legfőbb osztályban épen kizárólag egyedül. Mennyit árt e változás az előhaladásnak és tudományunk elköpzelhetjük, ha megdondjuk, hogy Szathmárnégy majdnem teljesen magyar.

Kazinczy-ünnepély Sümegen.

(Télel 31-én 1859.)

„Inkább későn, mint sohat

Midőn a kárpátokon belül s Királyhágón túl ünnepelesen vizsgáltozt e név: Kazinczy! — minket egyszerűségi érzetében, csakis anyanyelvünk újatereftőjének magasatos szelleme iránti hűbőség tartoztatott, hogy fővárosunkkal ugyanazon egy napon, egy pillanattal nem szentelünk évszázados ünnepet a magyar nyelv dicsőült vértanújának. —

Azonban, noha lelünkkel ugyanakkor már résztvevőnk ama központi ünnepeken; melyre — a testvértársak színeivel siettek, hogy kegyetes nemzetének haláját nyilvánítsa; mégis keveseltünk részünkről, hogy ama lelkesült, fényes országos küldöttségnek csak — hátterében zarándokolt lelünk a nagy sirhoz; ugyanazért 1859-ik év télel 31-én nemzeti nyelvünk vértanújának, kisv mint szép lelkt, ünneztel, dicső hazafinak, nagy városunk jelesbje méltó ünnepet szentelünk.

„Inkább későn, mint sohat!” —

Nagy betűkkel ragyog ez emlékeztetés nap Sümeg évkönyvében, s nemzeti létünk „Nemtője” örök-lángoló betűkkel írta föl e napot, s az „Ünnepelt” dicső nevet szivünk éretáblájára, — oly lángoló betűkkel, minők a zsidókirály palotafalán égtek az őrangyal eme jósszavait ábrázolva! „Manc, Tekhel, Phares.”

Nagy István! Te tudod, mily hosszasanak kelene lennem; de még — gyengének is érzem magamat, híven előállít mindazon magasztosult areot, melyről a lelkesltség s a nemzeti méltóság érzetének sugara tündöklöt.

Már napközben a szokatlan sűrűség-forgás, ünneplő ültözében ünneplő arak, a melegebb készorítás, lelkes szóváltás, minden, de minden — eleve jelenté: hogy e napon a kis Sümeg! felilmlni akarja önmagát.

A helybeli kaszinó nagy tereme volt a háladó esarnok, hová a város és vidék jelesbje, az est 7 órai harangszóval (még ez a szent eszme is!... a harangzó híjón össze beműnkelt, mint a templomba) hivattak össze.

Itt elhallgatott, az ünneplő méltóságt nem emelő, de igenis az ünnepeles esemend megemelő egyes nézetek, más alkalommal inkább helyén leendőtt nyilvánulást; ... de amál dícséretesen emultam föl a testvérháza színe előtt. B. Barcza János, volt kasznói elnök ur nevét; ki nemcsak az ünneplő fényét legerélyesebben buzólkolt, de fokozni, megrendelvén „Kazinczy” s „Vörösmarty” nagy arkekipet; de megnyitó lénye beszédel, a már-már forogó actnaként réskésedő lelkesedő gátjait lerombolván, mintegy — a sirból kőzén szállt őz bajnokszellem ragadta magával lelünknek ama dicső korb; midőn nem épen a tudomány, de a kard védte a trónt, s az éremell volt a haza védbástyája a... török ellen.” —

Jelenlét jelesb szavainak még csak egy pár gyűgyeseműt ílesztet fűzbe: „A tudomány és irodalom, a nemzeti nagyság s országok talpkőve. Tudomány nélkül a nemzet tetszhalott, az ország beteg. — Azonban a tudomány ne altassa el apai örökségünket a — vitészeget, ... mert a tudomány és kardforgatás — láttuk a közel múltban — mily szépen megérthet egymás mellett!”

Ezután Czizgany Károly ur olvasta föl Feleki M. „Üljünk évszázados ünnepet című jeles beszédét.”

Rá, a helybeli daladák-ár éneklő Kölesy: „Isten áldd meg a magyart” című keserűes dalát.

Ezt követé T. Thoma István ur által remekül elszavalt, Petőfi: „Széplalom” című keserű, igaz költeménye.

Ísmét a daladák, Petőfi: „Tied vagyok, tied hazám” e dalát éneklé. —

Rövid színet után Szabó János ur, Vörösmarty: „Szózat”-át igazán szívehez szóló lelkesedéssel: ugyiszint: Czizgany Károly ur, Tóth K. „Kazinczy emlékére” irt költeményét nagy tetszésnyilvánítással — szavalták.

Erre Balogh Alajos, „Csak türelem!... e saját költeményének buzdító, lelkes elszavallásával annyira fölviillanyozá, máris a lelkesedő tetőpontjára hágott kebel-érzűleteket; hogy a szakadatlan

őszintén keresnek oktatást, magamhoz fölemelni, hogy
ők is, magashoz tekintvén le a látszólagos tömkelegbe,
melyben annyira eltévedve elvesznek, az élet teker-
vényes útjain baj és tévúttal nélkül eligazodhassanak.
Huzuk hát a kérdést szűkebbre és szélesebbre,
a megnevezett három szabályozó közül melyik alá
esik a szerelm.

Mielőtt széttekintnénk, okvetlen tudnunk kell,
mi a szerelm.

(Folyt. köv.)

V e g y e s .

— Uj tallérok. — Egy hozzánk intézett
levélből veszzük a következő értesítést. Egy mak-
falvi székely Gyergyóban eladott bizonyos árucikke-
ket, aminek a vételét 18 uj tallér kapott. Hazajöve
egyvet azok közül vízmerítés közben kutyájba ejtett;
a többit elvárosolta apróknak. Két hét múlva pénzre
szorulva, kimerte kutja vizét, s iszapjából a tallért
kikeresette, s im a ragyogó pénz elvételét színt, sőt
egy részben el is kopott, csak a metszéseknek lát-
szott meg a féhérség. Vizsgálják s im a ragyogó
pénz egy része lágy és rothadt; de ez nem is ére,
hanem talpbőr. Talpbőr volt fehér álomba vonva s
ez képezte a szép fényes tallérokat. (M. G.)

Irodalom és művészet.

* Nagy Pál, a hajdani „Nemzeti Ujság”
szerkesztője 12 éves korában Eperjesen meghalt. Béke
poraira s az utódok emléke szellemén!

S z i n h á z .

* Téli 15-én. „A vén bakkanos és fia
a huszár.” Népszimű 3 sz. Irt. Szigeti Jó-
zsef. Frici a darab nevelésűs hőst ismét
Szabó adta, ügyes ügyetlenséggel. Tökés Em.
(Hon) szép arcán örömeit nevezte az oly igen
oda illő mosolyokat, mint a könyöket. Némethi

Irma (Lidi) ma ismét szép jelét adá szorgalmának
s az ebből önként folyó haladásának. Azon jelenete,
midőn Hon előtt sir, sikerült volt. A darab igen
összevágólag ment.

* Téli 16-án. „Egy szegény ifjú tör-
ténete.” szimű 3 sz. Irt. Feuillet Oktáv.
fordították Feleki és Hegedűs. A szegény, de
beeslett ifjú története ismét sok gyenge szívet
megleltet és sok zsebkendőt vetek igénybe a könyö-
ző szemek. A jelenetekben szerepek közül keltő
ma más kezében volt. Margitot Tökés Em.
adta több szorgalommal, mint sikerrel. Látomás-
asszonyt Filipoviczen személyesíté. János a
szegény ifjút ma jelenlétben adta.

— Téli 17-én. Letoricsen vicomtesek.
vigj. Irták Bayard és Dumanoir. Hanyszor elő-
adás, kevés közönség. Az ikes igék helyesebb ki-
jésését ajánljuk művészeinknek.

Nyilttér.*)

Nyilatkozat.

Többfelől értekeztünk ma filemet azon kellemet-
len és előttem indokoltatlan irni, miszerint a
szintársulat nemely tagjai, azért mert szerződésileg bi-
zonyos havi illetékeiket ki nem szolgáltatott, —
zingszódnak, bekételeknek, sőt hogy törvényes
uton akarnak elégtételt szerezni; ily dolgotól tesz
emlést e lapok 12-dik száma is „Tárogató” című
rovatában; melyre néve mind a szegedi színházi
közönségnek, mind szintársulatunk érdekeit tagjai-
nak felelőtt tartozom. —

Hogy jelenleg szintársulatunk tagjai havi ille-
tékeiket ne kapják, nyíltan tagadom, tagadásomat
számszerűen pontos kimutatással is erősíthetem, mely
kimutatás igazságát szintársulatunk bármely tagja
sem vonja kétségbe. — A szolgai személyzet kivé-
telével — ugyanis — csupán a színpadon működő
egyenék összes havi fizetése: 2100 ft telió hóban
kiosztott a tagok között 2130 ft tehát 30 ft-tal

*) A főnébhi rovatban közöltetteket csak a sajátosságok
íránnyal vállal felelősség t a

több! Ha vannak is, kik havi fizetésüket telió hóra
egészben meg nem kapták; vannak ellenben olyanok
is, kik havi fizetésükön jóval fölül kiszedték; az
ide vonatkozó számadásokat, színházi pénztárnok
Hegedűs Horác urak, a kétkedő megkérdinthei, ohaj-
tanom, hogy megtekintse. —

Igaz, hogy szintársulatunk tagjainak, mind e
mellett is rajtam követelések is van, de e követelés
nem a jelen telió, hanem a múlt nyári színi-idényre
vonatkozó, a midőn a nyári forró napok miatt a
színház csak kevesek által látogatványon, tagjainkat
pontosan ki nem elégítettett; az ekkor elmaradt
határlékok, a jelen telió színi idény bevégezéséig —
a szegedi lelkes közönség kitaró hazafias pártfogá-
sága mellett — van reményem letörlesztésére. — E le-
törlesztés azonban, még ily kitaró pártolás mellett
is, melyben részlettem — igen nehéz. Nehéz, mert
2100 ft havi fizetéshez a havi bérlet jelenleg is 2470
ft, így 630 ft hiány marad fűnn; a naponként be-
jövő összeg e hiányt nem pótolhatja, mert abból na-
gyon jó, ha a napi költség, mely minden nap 60 ft-on
fűlül van, és a gyakran lenni szokott deficit fedeztetik.
E 630 ftnyi hiányt tehát csak a bérletszíntben
lenni szokott eladások, s jutalomjátékok bevétele
fedezhetik. — Tagadhatatlan tehát, hogy havonként
a havi fizetés, kiadás és bevétele arányban van, a-
mint bizonyos az is, hogy azonfölül egy fillérrel sem
rendelkezhetem, melyet a nyártól maradt határlékok
letörlesztésére fordíthatnék. —

E székbeni mozoghatás egyedül oka pe-
dig a példátlan nagy napi költségben rejlik, melyre
nézve, mindaddig míg a nagykövetekti községnek
hazafiasan örökös szemellenész intézkedéseket nem
tesz; e színházban ily nagyobb szervezeti dráma és
opera társulat magát felel nem tarthatja. —

E nyilatkozatom után alávetem magamat, min-
den színiügynök szíven viselő teliótelék, azon re-
ménynyel, ho y az „úgy hiányt”, it nem az én sáfár-
ságomban, hanem az idő, körülmenyek, legkülön-
sebben pedig a túlságos és példátlan színházi napi
költségekben keresendik.

Kelt Szeged, 1860. telió 18-án.

Szabó József, helybeli színiügynök.

ÜZLETI HIRNÖK.

○ Szeged, telió 18-án. Noha nem nagy volt a héten
a szemesletben a forgalom, mégis valamelyik élelénk ha-
ngulat mutatkozott az üzletben. Néhány idegen vevő is jelen-
kezik már, de még eddig semmit sem vásároltak.

Régi tengeri és új tavaszi után folyton kérdéskö-
nyek. Elkelt 1000 mérő kizabazsa 4 ft 15 krajával és 600
mérő tengeri 2 ft 60 krajával.

Üzleti terményárak: Tiszabúza legjobb 4 ft 30 kr.
Közép 4 ft 20 kr. Kétszeres legjobb 3 ft 20 kr. Közép 3
ft. Rozs legjobb 2 ft 50 kr. Közép 2 ft 40 kr. Árpa leg-
jobb 1 ft 80 kr. Közép 1 ft 70 kr. Zab legjobb 1 ft 50 kr.
Közép 1 ft 40 kr. Törökbuza 2 ft 20 kr. Köles 2 ft.
Pasuly 4 ft. Paprika májszja 12—24 ft.

Szegedi piaci árak: Borsó iteje 12 kr. Lencse 11 kr.
Pasuly 7 kr. Köles mérje 2 ft 10 kr. Burgonya 1 ft 50 kr.
Marhahús fontja 16 kr. Juhhús 12 kr. sertés 16 kr. Szalonna
májszja 22 ft — kr. Zsir iteje 40 kr. Lángliszt májszja 10
ft. Zsemliszt májszja 8 ft 40 kr. Kenyérliszt iteje 5 kr. Kuko-
realiszt iteje 5 kr. Árpakása iteje 9 kr. Kőleskása iteje
10 kr. Rizskása iteje 22 kr. Faoal fontja 65 kr. Repecolaj
30 kr. Lemmagolaj 35 kr. Faggy májszja 20 ft. Faggy-
gyertya öntött fontja 35 kr. mártott 24 ft. Szappan fontja 24
kr. Korfása öle 12 ft. Tölgyfa 10 ft. Lágfa 6 ft. Kőszén
vélája 1 ft 30 kr. Széna májszja 1 ft 70 kr. Szalma ma.
70 kr. Kender m. 20 ft.

Pest, telió 17-én. A pesti gabonacsarnok
jegyzőkönyvi árjegyzéke: uj búsági buza (84—86)
4 ft 60—50 kr. tiszai 6 (83—86) 4 ft 20—80 kr. tiszai uj
(83—86) 4 ft 30—90 kr. Bácskai uj (83—84) 4 ft 30—90
kr. Fehérnyelű 6 (83—84) 4 ft 30—60 kr. fehérny.
(83—85) 4 (76—78) 4 ft 30—70 kr.; kétszeres uj (77—79) 2 ft 60—70
kr.; rozs 6 (76—78) 2 ft 60—70 kr.; uj (77—79) 2 ft 60—70
kr.; uj árpa (70—72) 2 ft 10—15 kr.; uj zab (46—49) 1
ft 50—55 kr. tengeri 6 2 ft 80 kr 3 ft; uj 2 ft 50—60 kr.
kölés 2—2 ft 30 kr. Pasuly 4—4 ft 20 kr. Repec 5
ft 10 kr — 5 ft. Mind becsi mérőnkint és osztrák
beesben.

P. N.

Vidéki terményárak.

Alsóonsztriai mérő osztr. pénzben	Tiszabúza		Közép		Rozs		Árpa		Zab		Tengeri	
	ft	k	ft	k	ft	k	ft	k	ft	k	ft	k
Arad	4 20	—	2 70	—	2 70	—	—	—	—	—	2 34	—
Baja	4 14	—	2 70	—	2 65	—	—	—	1 44	—	2 60	—
Bácskerek (Nagy)	4	—	2 20	—	—	—	1 60	—	1 35	—	2 70	—
Gyula	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Boosker	5 10	3	10	—	2 70	—	2 40	—	1 68	3	5	—
Makó	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mosony	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Soprony	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szabadka	3 70	—	3 40	—	2 90	—	1 60	—	1 40	3	19	—
Temesvár	4 50	—	3 30	—	—	—	—	—	1 60	2	60	—
Tyúkegy	4 48	4	2	—	—	—	1 96	—	1 56	4	59	—
Vásárhely (H. M.)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Közlekedés.

Inculások a vasutakon.

Szegedről Pestre 12 órákor délen, 1 órákor éjjel.
— Temesvárra 2 ó. délután 11 óra 34 p. éjjel.
Pestől Bácsba 9 órákor reggel, 9 óra 25 p. este.
Bácsból Pestre 6 ó. 30 p. reggel, 7 ó. este.
Temesvárról Szegedre 5 ó. 10 p. reggel, 7 ó. 54 p. este.
Szabolcsról Debrecenbe, Miskolcra 10 ó. 3 p. reggel.
Aradról Pestre 9 óra 51 p. reggel.

Érkezők a vasutakon.

Pestől Ceglédre 8 óra 15 p. reggel, 6 óra 30 p. délután.
Ceglédről Szegedre 1 óra 27 p. délután, 11 ó. 9 p. éjjel.
Temesvárról, Szegedről Pestre 8 ó. 10 p. reggel, 8 ó. 28 p. e.
Szegedről Temesvárra 3 ó. 52 p. reggel, 7 ó. 12 p. este.
Pestől Bácsba 6 óra 1 p. reggel, 5 ó. 56 p. délután.
Bácsból Pestre 3 ó. 21 p. reggel, 3 ó. 46 p. délután.
Aradról Pestre 8 óra 28 p. este.

Teherszállítási bér:

Vámegyleti mázsáknint (90 bécsi font = 100 %, vá-
megyleti fonttal) Pestől Szegedig a 3 osztály szerint 41, 60,
80 kr. Pestől Debrecenig 58, 81, 113 kr. Pestől Bácsig 63,
90, 124 kr. Pestől Bodanbachiig 68, 112, 232 kr. Drezdaiig
ezemfőli 3 %, Berling 14 %, Hamburgig 55 %, ezüst garas.
Alkalmos biztosítási díjat meg fizetendő a földműl-
vonal mázsáknint 1/2 kr. a melettkomokra nézve 1/2 kr.
mázsápnéz közönséges tehernél mázsáknint 1 %, kr. fekbér
1/2 kr. mázsáért és naponként.

Becsi pénzárforlyam telió 16-án.

5% ausztr. értékh.	90	—	Dunagőzhajózás	444	—
5% nemzeti kölcsön	79 20	—	Lloydrézvények	223	—
5% metalliques	71 80	—	Pesti lánchíd	330	—
4% 1/2 metalliques	63 50	—	Északi vasut	1922	—
5% magy. földt. köt.	71	—	Államvasut	277 50	—
1834-i állampapírok	362	—	Nyug. vasut	—	—
1839-4	118 50	—	Déli	162	—
1854-4	111 75	—	Tiszai	105	—
Comol	15 50	—	Pardubitz	—	—
Hitelesítjegy	102	—	Amsterd. 860 holl. f.	—	—
4% dunagőzh. sorj.	102 50	—	Angsburg 100 f. d. é.	110 75	—
Hg Eszterh. 40 fr.	81 50	—	Frankfurt 100 f. d. é.	111	—
Hg Salm 40	—	—	Hamburg 100 m. b.	97 50	—
Hg Pálfy 40	37 75	—	Londn 10 ft. st.	128 75	—
Hg Clary 40	36 75	—	Paris 100 Frank	51 30	—
Gr. St. Genois 40	39 50	—	Cs. koronás	17 70	—
Bndai 40	—	—	Cs. arany	6 10	—
Hg Windisch. 20	22 50	—	Napoleon	10 34	—
Gr. Waldstein 20 ftos	—	—	Souverein d'or	17 75	—
Hg. Kuglevich 1	15 30	—	Fridrichsd'or	11	—
Nemzeti bankrészt.	860	—	Angol sovereign	12 91	—
Hitelet. 200 f. o. é.	201 20	—	Orosz császári	10 55	—
Al. ausztr. esc. bank.	572	—	Ezüst	128 50	—

Vizáltak.

Tisza. Szegednél telió 18. 15' 3" 0-on tölül.

Feldős szerkesztő: Kempelen Győző.

(242-3)

Biztosítási hirdetmény.

Alfírt a helybeli és közeli vidéki t. e. közönségnek ezemmel tudomására juttatja, hogy az első magyar általános
Biztosító-Társaság szegedi főgynöksége által rajta

egy ü g y n ö k s é g

ruházattal; és ajánlja magát mindennemű elemi károk biztosítására a legutányosb díj-tételek mellett.

Szeged, január 10-én 1860.

Tóth Sándor,

felsővárosban, sóház-utca 1409. szám alatt, saját házában.